

Karl May Nieuws

1 maart 2011

Nummer 23

In dit nummer

- Bij Karl May's 100^e sterfdag in 2012
- Onze Karl May Vereniging in het herdenkingsjaar, een oproep

Bij Karl May's honderdste sterfdag in 2012

In 2012 zal in de Duitssprekende wereld, maar ook in het Nederlandse taalgebied, de honderdste sterfdag van de geniale schrijver Karl May (1842-1912) worden herdacht. Wereldwijd zijn van zijn hand naar schatting 200 miljoen boeken verkocht, in wel 40 verschillende talen. Hij was en is verreweg de meest verkochte Duitse schrijver aller tijden. Ook Nederland heeft een rijk Karl May verleden met vele verschillende uitgaven, waarvan de oudste, voor zover thans bekend, in feuilletonvorm dateert van 1882. In navolging van Duitsland, bestaat ook in ons land sinds vijf jaar een actieve Karl May Vereniging, die ijvert voor een voortgaande bekendheid van het oeuvre en het gedachtengoed van deze schrijver en onderzoek doet naar de uitgave-geschiedenis in ons taalgebied. Bij de herdenking in 2012 zal o.a. de eerste Nederlandstalige bibliografie van het werk van May worden gepresenteerd.

Opvallend is dat het overgrote deel van de negentiende-eeuwse avonturenromanschrijvers, die reizen naar verre en onbekende oorden beschreven, volledig in de vergetelheid zijn geraakt naarmate de aarde verder ontdekt werd en de romantische dromen van verre oorden vervlogen. Dit blijkt niet te gelden voor enkele schrijvers zoals Karl May en Jules Verne, die een kennelijke meerwaarde hebben omdat ze thans nog steeds worden gelezen. Het bekendste werk van May bestaat uit avonturenromans met als hoofdpersonen Winnetou en Old Shatterhand, Kara Ben Nemsî en Hadji Halef Omar, die zich afspelen in de Far West of in het Nabije Oosten. Enerzijds boeien de verhalen door hun geniale verteltrant; anderzijds worden avonturen afgewisseld met goed gedocumenteerde beschrijvingen van landschappen. Er wordt veelvuldig gebruik gemaakt van vreemde talen; de romanpersonages zijn mensen met zeer bijzondere eigenschappen, die in hun streven naar genade en recht, alle op hun pad komende moeilijkheden overwinnen. Hun karakters reflecteren May's eigen levensgeschiedenis.

De persoon Karl May

Na zijn jeugd in armoede te hebben doorgebracht, wordt May keihard aangepakt voor een paar kruimeldiefstallen, die hem zijn baan als onderwijzer kosten en hem zijn hoop ontnemen op een betere toekomst. De combinatie van zijn zeer eenvoudige afkomst, hoogbegaafdheid, bovenmatig ontwikkeld ego, sterke wil om zich als geslaagd in de maatschappij te profileren, geldgebrek, het alleen-tegen-de-wereld gevoel, het gebrek aan een 'beter' milieu om op terug te vallen en het gebrek aan morele steun leiden ertoe dat hij volop in conflict komt met de samenleving. Zo komt hij in een neerwaartse spiraal terecht, waarvoor hij in totaal zo'n acht jaar gevangenisstraf zal opknappen. Bij zijn definitieve ontslag uit de gevangenis is hij hiervan bekeerd en zet hij zich tot schrijven. Ter compensatie van zijn eigen moeizame voorgeschiedenis is May hierbij gefixeerd op recht en onrecht, straf en boete, normen en waarden en op de godsdienst. Zijn romanfiguren worden helden, lieden met bovenmenselijke eigenschappen, die een rotsvast geloof hebben, volkomen betrouwbaar zijn, opkomen voor het recht, wars zijn van vooroordelen jegens andere volken, geen materiële zorgen kennen, uitgerust zijn met wonderwapens, die altijd hun doel treffen, als geen ander kunnen verkennen en sluipen en vele talen beheersen. Het is geen wonder dat May hiermee vele generaties van lezers geboeid heeft (waaronder opvallen een Duitse keizer, maar ook Albert Schweizer, Adolf Hitler, Godfried Bomans,

**KARL MAY
VERENIGING**

Bestuur:

Voorzitter en Archief:

F.C. Roest
Haselweg 18
6721 ME Bennekom
0318-418875
frits.roest@gmail.com

Secretaris:

J.J. Boessenkool
Berkepad 14
4651 JZ Steenberg
0167-565318
jboessenkool@home.nl

Penningmeester:

J.A. Kool
Lepeltjesheide 6
8471 WE Wolvega
0561-617778
ja.kool@home.nl

Bankrekening:
1139.35.501 t.n.v.
Karl May Vereniging

**Algemene Zaken en
Bibliotheek:**

J.W. van der Jagt
Gr. Hertoginnelaan 101
2517 EE Den Haag
070-3460095
jwvdjagt@gmail.com

Webmaster:

Tom Beskers
Altweertstraat 7
6845 ER Arnhem
026-7851163
chodih@yahoo.com

**Redacteur KM
Nieuws:**

Frits Roest
(zie hierboven)

Ronald Plasterk, om er maar een paar te noemen) – en dat nu nog steeds doet. Logischerwijze doet, in onze huidige samenleving, de oproep tot een beter begrip tussen volkeren, uiterst modern aan.

Aan het eind van zijn leven wordt May geconfronteerd met rechtszaken en campagnes in de media, waarin hij wordt neergezet als een kamergeleerde, die op leugenachtige wijze voorgaf zelf de held te zijn die hij in zijn boeken beschrijft. Hierbij komt de afkeer van het toenmalige establishment voor ontspanningslectuur en de angst voor de gevolgen van het verslavend lezen van de jeugd ('prikkellelectuur'). Resultaat van deze factoren is een banvloek die decennialang over de figuur van Karl May en zijn werk hebben gelegen en die af en toe nog terugkomt in een slecht gedocumenteerd artikel. Gedurende de laatste tien jaar van zijn leven omarmt de diepgelovige May het pacifisme en verandert het karakter van zijn boeken radicaal van avonturenromans naar spirituele geschriften in verhaalvorm.

Karl May verenigingen en genootschappen in een aantal landen bereiden zich inmiddels voor op een boeiend herdenkingsjaar 2012. Dat zal worden ingevuld met symposia, lezingen, filmprogramma's, tentoonstellingen, televisie- en radioprogramma's, nieuwe publicaties en nieuwe aanzetten tot verder wetenschappelijk onderzoek naar de rol en de impact van deze weergalozes schrijver. Zelfs in Indonesië blijkt zich een bloeiend Karl May Genootschap gevestigd te hebben, dat geïnspireerd is door zijn pleidooi voor verdraagzaamheid tussen volkeren, hoewel zijn werk vóór de onafhankelijkheid van Indonesië nooit in het Maleis vertaald is geweest. Karl May heeft een sterk positieve boodschap en die moge de huidige en toekomstige generaties blijven boeien en inspireren.

Onze Karl May Vereniging in het herdenkingsjaar, een oproep

De Karl May Vereniging werkt aan een bescheiden programma van herdenkingsactiviteiten in 2012. Daaronder een symposium in het voorjaar dat tezamen met De Koninklijke Bibliotheek en de Duitse Bibliotheek in Den Haag wordt voorbereid en tijdens welke een nieuwe bibliografie wordt gepresenteerd. Verder wordt er gedacht aan tentoonstellingen en boekenmarkten, een Webexpo, publicaties in vakbladen, lezingen, filmprogramma's en partnerschappen met omroepen en uitgeverij. Contact met andere Karl May genootschappen zal vorm kunnen krijgen via één of meer uitwisselingsreizen. In de aanloop naar het herdenkingsjaar valt op dit moment al te genieten van een zeer bijzondere Karl May Expositie in het Historische Museum van Ter Aar. De NCRV maakte er reeds opnamen voor het televisieprogramma *Man bijt Hond*.

Hierbij doe ik daarom graag een oproep aan de leden van onze vereniging om mede inhoud en vorm te geven aan het herdenkingsjaar. Welke accenten willen we aanbrengen? De actualiteit van zijn streven naar vrede en de vele verhalen die hij liet spelen in het Midden-Oosten, nu een brandhaard van ontwikkeling? Aandacht van jongere generaties voor de negentiende-eeuwse avonturenroman? De rol van de vrouw in Karl May's werken? Wetenschappelijk onderzoek naar zijn impact op de literatuur? De Duitse Karl May Vereniging koos als werktitel voor herdenkingsactiviteiten 'Aufbruch in die Moderne' en de Duitse ZDF programmeert in het licht van May's werken een 'grote Indianenshow.' Vele handen maken licht werk. Wie wil er meewerken aan het leggen van contacten en organiseren van concrete activiteiten?

Ondergetekende is sinds een jaar lid van de Vereniging en is tevens actief als vrijwillige medewerker van de Duitse Bibliotheek in Den Haag.

Reacties graag aan **Ger Tielen**: ger.tielen@demin.nl, of: 06-51352920
